

Dr hab. Mariola Łaguna, prof. KUL
Instytut Psychologii
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

**Recenzja osiągnięcia naukowego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego,
popularyzatorskiego i w zakresie współpracy międzynarodowej
dr Agaty Błachnio**

1. Informacje ogólne o Habilitantce

Dr Agata Błachnio uzyskała tytuł magistra psychologii w r. 2000 w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, a następnie stopień doktora w zakresie psychologii w r. 2005 w tej samej uczelni. Oprócz tego zdobyła także dodatkowe kwalifikacje w zakresie logopedii (UMCS, 2011) oraz emisji i higieny głosu (UG, 2012). Swoje zatrudnienie w charakterze asystenta naukowo-dydaktycznego w KUL rozpoczęła w r. 2005, gdzie w r. 2007 awansowała na stanowisko adiunkta.

2. Ocena osiągnięcia naukowego Habilitantki odpowiadającego treści art. 16 ust. 1 i 2 Ustawy i ocena jego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej

Jako swoje główne osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego Habilitantka wskazała cykl 13 publikacji. Cyklowi temu nadany został tytuł „Człowiek w przestrzeni wirtualnej: w stronę psychologicznych uwarunkowań korzystania z Facebooka”. Składa się na niego 11 artykułów współautorskich opublikowanych w czasopiśmie z listy JCR oraz 2 artykuły w języku polskim, w tym jeden współautorski. W prawie wszystkich publikacjach współautorskich dr Agata Błachnio jest pierwszym autorem, w jednej drugim. Swoją wkład w pracach współautorskich ocenia jako nie mniejszy niż 33%, zwykle znacznie wyższy. Warto zauważyć, że są to artykuły w czasopiśmie z wysokim Impact Factor, a choć zostały opublikowane w ciągu ostatnich trzech lat (poza jednym tekstem z r. 2007), doczekały się już cytowań.

Recenzowany cykl publikacji składa się z 3 artykułów przeglądowych opisujących aktualny stan wiedzy w zakresie uwarunkowań i konsekwencji użytkowania Internetu oraz Facebooka, 2 artykułów prezentujących polskie adaptacje narzędzi pomiarowych oraz 8 artykułów prezentujących wyniki badań empirycznych nad korzystaniem z Facebooka i uza-

leżnieniem od niego. W takiej kolejności omówię poniżej te publikacje.

Dwa artykuły opublikowane w języku polskim w *Psychologii Społecznej* prezentują przegląd badań nad użytkowaniem Internetu. W autorskim artykule z r. 2007 dr Agata Błachnio przedstawiła stan badań nad konsekwencjami korzystania z Internetu, zwłaszcza w sferze dobrostanu i relacji społecznych. Przegląd ten jest adresowany do polskiego czytelnika, zwraca uwagę dbałość o kwestie terminologiczne i tłumaczenie terminów angielskich. Analiza ta ujmuje zjawisko korzystania z Internetu, dając w ten sposób szersze tło dla dalszych badań nad Facebookiem. Za kontynuację tego artykułu można uznać drugi artykuł przeglądowy opublikowany w tym samym czasopiśmie w r. 2014 (złożony w r. 2011), który analizuje zjawisko dysfunkcyjnego korzystania z Internetu. Daje on szeroką analizę symptomów uzależnienia od Internetu i dyskusji dotyczących jego diagnozy, jak również przegląd czynników sprzyjających nadmiernemu korzystaniu i uzależnieniu. Oprócz tego omówione zostały modele teoretyczne wyjaśniające te zjawiska oraz zestawione narzędzia stosowane do pomiaru problematycznego używania Internetu. Przeglądy te opracowane są w interesujący i kompetentny sposób, omówiono w nich zarówno badania światowe, jak i polskie, wykazując umiejętność krytycznej oceny dotychczasowych badań i syntezy ich wyników. Publikacje te zapoczątkowały dalsze analizy dotyczące korzystania z Internetu oraz węższego aspektu tego zjawiska, jakim jest korzystanie z Facebooka. Temu ostatniemu zjawisku i jego uwarunkowaniom poświęcony został trzeci artykuł przeglądowy opublikowany w r. 2013, tym razem już w obiegu międzynarodowym (*International Journal of Human-Computer Interaction*, 2013). Wskazano w nim jakie bazy indeksujące zostały przeszukane, z wykorzystaniem jakich słów kluczowych, w jakim zakresie czasu, co sugeruje, że jest to raczej systematyczny niż tylko narracyjny przegląd literatury. Z analizy najnowszych badań wyłoniły się trzy główne obszary dotychczasowych badań, które obejmują uwarunkowania odnoszące się do osobowości, motywacji oraz przekonania o własnej skuteczności. W tym tekście znajdziemy nieco mniej krytycznej refleksji nad stanem wiedzy, zawiera on natomiast wartościowe podsumowania, które wskazują potencjalne kierunki dalszych badań. Te trzy artykuły przeglądowe stanowiły punkt wyjścia dla projektowania własnych badań Habilitantki nad korzystaniem z Facebooka i uzależnieniem od tego medium. Wskazane w ostatnim z omówionych artykułów kierunki badań można zaobserwować także w Jej badaniach, a refleksja nad aktualnym stanem wiedzy stanowiła dobry punkt wyjścia dla ich projektowania. Oceniam je jako wartościowy wkład w systematyzację dotychczasowej wiedzy.

Aby móc podjąć własne badania, Habilitantka opracowała najpierw narzędzia pomia-

rowe, przygotowując własne metody lub dokonując tłumaczeń i adaptacji skal opracowanych w innych językach. Dwa narzędzia zostały przedstawione w postaci odrębnych artykułów (*Computers in Human Behavior*, 2015 i *Computers in Human Behavior*, 2015), inne są opisane w tekstach prezentujących wyniki badań empirycznych (np. Błachnio, Przepiórka, Bałakier, Boruch, *Computers in Human Behavior*, 2016). Publikacje te opisują właściwości polskich adaptacji metod do mierzenia uzależnienia od Internetu: Skali Uzależnienia od Internetu (IAT) i Skali Poznania Online (OCS) mierzącej patologiczne korzystanie z Internetu. Pierwsza z metod miała już inną polską adaptację, jednak Autorzy tekstu przekonująco uzasadnili dlaczego jest potrzebne kolejna. Zostały zebrane dane od dużej próby 1245 osób, poddane następnie eksploracyjnej (EFA) i konfirmacyjnej (CFA) analizie czynnikowej. Wyniki EFA zostały opisane bardzo drobiazgowo (zawierają np. zbędną tabelę 4, która zawiera jedną korelację między dwiema podskalami metody), dla odmiany CFA opisana została bardzo pobieżnie. W CFA nie testowano modeli alternatywnych, oprócz (jak można się domyślać) modelu jednoczynnikowego, co byłoby tym bardziej wskazane, że w różnych krajach uzyskiwana była różna liczba czynników (np. rozwiązania 3- i 6-cio czynnikowe). Bardziej poprawne byłoby też dokonanie losowego podziału próby na dwie części, z których na jednej przeprowadzono by EFA, na drugiej CFA. Nie sprawdzono także innych aspektów trafności metody. Mimo niedosytu, jaki budzi adaptacja tej metody, przyniosła ona w efekcie użyteczne narzędzie, które było następnie wykorzystywane w różnych badaniach. Znacznie lepiej przeprowadzona i opisana została adaptacja testu OCS. Zastosowano tu tylko CFA, co jest uzasadnione w przypadku adaptacji. Nie rozumiem jednak opisanego rozróżnienia między modelami first-order i second-order CFA, z których drugi został przyjęty jako finalny i ma być zobrazowany na rysunku 1. W mojej ocenie jest to model first-order, w którym cztery zmienne obserwowalne (wyniki w podskalach) są wskaźnikami jednej zmiennej latentnej, nie ma tu natomiast dwóch poziomów zmiennych latentnych, czyli modelu hierarchicznego, który jest inaczej nazywany modelem second-order. Tekst nie jest tu jasny i pozostawia wątpliwości jak wygląda finalny model i jakie były modele alternatywne. Mimo tych uwag, uważam, że artykuł ten ma szereg zalet: sprawdzono trafność zewnętrzną poprzez analizę korelacji z IAT (co dziwne, ta metoda nie została opisana w opisie narzędzi badawczych), testowanie różnic między kobietami i mężczyznami zostało poprzedzone testowaniem równoważności pomiarowej, co nie jest jeszcze powszechną praktyką. Ponownie, prace adaptacyjne doprowadziły do uzyskania narzędzia wykorzystywanego z powodzeniem w dalszych badaniach.

Kolejnych 8 artykułów raportuje wyniki badań empirycznych nad różnymi uwarunkowaniami psychologicznymi korzystania z Facebooka oraz uzależnienia od Facebooka. Prezentują one zwykle jedno badanie (z wyjątkiem pozycji Błachnio, Przepiórka, *Computers in Human Behavior*, 2016 omawiającej 2 badania) ujmujące wybrany zestaw uwarunkowań. Badania zwykle zrealizowane zostały na stosunkowo dużych próbach, mają dość podobną metodologię – wszystkie są badaniami typu korelacyjnego, z jednokrotnym pomiarem, w znacznej ich części dane zbierane były on-line z wykorzystaniem metody kuli śnieżnej. Do opracowania wyników wykorzystywana jest najczęściej hierarchiczna analiza regresji, czasem także analiza skupień. Habilitantka szuka w nich predyktorów korzystania z Facebooka lub uzależnienia od tego medium oraz moderatorów dla niektórych. Z jednej strony analizy te są więc stosunkowo proste, z drugiej nie ma w nich nadużycia w postaci np. postulowania zależności przyczynowo-skutkowych, które nie byłyby możliwe do zweryfikowania przy użyciu tej metodologii. Co ważne, w kolejnych artykułach odwołuje się do najnowszych publikacji, nie poprzestając na tych zawartych np. w przeglądach badań, które opublikowała wcześniej, powołuje się także na polskich autorów, co nie jest częste, i nie nadużywa auto-cytowań.

Pierwsza seria badań empirycznych analizowała uwarunkowania korzystania z Facebooka, biorą pod uwagę rolę takich czynników, jak chronotyp (*Chronobiology International*, 2015), samotność (Błachnio, Przepiórka, Bałakier, Boruch, *Computers in Human Behavior*, 2016 i *Personality and Individual Differences*, 2016 tych samych autorek), potrzeba prywatności i styl autoprezentacji (Błachnio, Przepiórka, Boruch, Bałakier, *Personality and Individual Differences*, 2016), a także samoocena i narcyzm (Błachnio, Przepiórka, Rudnicka, *Personality and Individual Differences*, 2016). Przyniosły one interesujące wyniki, które (w dużym uproszczeniu) wskazują, że preferowanie wieczornego stylu funkcjonowania, samotność, niska potrzeba prywatności, nastawienie autopromocyjne oraz narcyzm sprzyjają korzystaniu z Facebooka, w tym ujawnianiu prywatnych informacji o sobie, i mogą prowadzić do nadmiernego korzystania z tego portalu. Najbardziej interesujące wśród tych wyników jest dla mnie wykazanie paradoksalnego efektu potrzeby prywatności (Błachnio, Przepiórka, Boruch, Bałakier, *Personality and Individual Differences*, 2016), która z jednej strony chroni przed nadmiernym korzystaniem z Facebooka, jednak z drugiej strony jej wysoki poziom może być związany z doświadczaniem samotności, która z kolei wiąże się z nadmierną aktywnością na portalu społecznościowym. Choć badanie z jednokrotnym pomiarem nie upoważnia do wnioskowania przyczynowo-skutkowego, to przy ostrożnym interpretowaniu

tego efektu supresji, jakie wykazują Autorki, wyniki te pokazują ciekawy mechanizm. Ważne wydaje się także odróżnienie funkcji, jakie pełnią samoocena i narcyzm (Błachnio, Przepiórka, Rudnicka, *Personality and Individual Differences*, 2016), które pozwalają przewidywać w odmienny sposób różne aspekty korzystania z Facebooka i wykazują różny poziom u osób przeciętnie i intensywnie korzystającym z tego portalu.

Druga seria badań empirycznych dotyczy uwarunkowań problematycznego korzystania z Facebooka, wśród których analizowane były depresja (wraz z płcią i wiekiem, *European Psychiatry*, 2015) samokontrola, samoregulacja, orientacja na stan, wielozadaniowość (*Psychiatric Quarterly*, 2015), samoocena i satysfakcja z życia (Błachnio, Przepiórka, Pantic, *Computers in Human Behavior*, 2016) oraz cechy osobowości i pozytywna orientacja (Błachnio, Przepiórka, *Computers in Human Behavior*, 2016). Poziom symptomów depresyjnych okazał się znaczącym predyktorem uzależnienia od Facebooka, znacznie silniejszym niż analizowane w badaniu (*European Psychiatry*, 2015) płeć i wiek. Dziwne, że temu wynikowi Autorzy poświęcili bardzo mało uwagi w dyskusji wyników i pominieli go w podsumowaniu badań w abstrakcie (na marginesie – jest tu niespójność między wartością współczynnika regresji podanego w tabeli i w tekście). Również niski poziom samokontroli i orientacji raczej na stan niż na działanie okazały się istotnie powiązane z uzależnieniem, natomiast takiego efektu nie wykazała wielozadaniowość. Szkoda, że nie podjęto analizy interakcji między tymi zmiennymi. Można np. przypuszczać, że wielozadaniowość jako umiejętność wykonywania wielu zadań jednocześnie nie prowadzi do uzależnienia u osób o wysokiej samokontroli i sprawnej samoregulacji, choć może mieć takie konsekwencje u osób niskim poziomie kontroli własnego działania. Z kolei w prostej, ale klarownie opisanej analizie wykazano, że uzależnieniu towarzyszy niski poziom samooceny i satysfakcji z życia (Błachnio, Przepiórka, Pantic, *Computers in Human Behavior*, 2016), a także niski poziom orientacji pozytywnej, która integruje te dwa konstrukty (Błachnio, Przepiórka, *Computers in Human Behavior*, 2016), niska sumienność i otwartość na doświadczenia. Jak pokazuje ten przegląd wyników, kolejne badania uwzględniające różne aspekty funkcjonowania psychologicznego tworzą krok po kroku wielowymiarowy obraz uwarunkowań korzystania i nadużywania Facebooka.

Choć dość prosta koncepcja metodologiczna badań może budzić pewien niedosyt, to jednak drobnymi krokami, konsekwentnie Habilitantka poszerza wiedzę na temat analizowanych zjawisk. Widać także pewien rozwój metodologiczny w kolejnych artykułach. W ocenianym cyklu publikacji brakuje na razie jakiegoś podsumowania, szerszego modelu

teoretycznego, który pozwalałby na integracji wszystkich zgromadzonych wyników. Wydaje się, że została przyjęta strategia indukcyjna, w której model teoretyczny wyłania się z wyników badań empirycznych, nie jest zaś przyjmowany na wstępie i weryfikowany w badaniach. Strategia ta może być owocna, co pokazali Locke i Latham budując swoją teorię realizacji celów. Funkcję takiego modelu integrującego pełni model zamieszczony w autoreferacie, który jak się spodziewam, będzie uzupełniany o wyniki kolejnych badań, będących jeszcze w toku, i dopiero wtedy opublikowany. Proponuje on dynamiczne ujęcie przechodzenia przez trzy kolejne etapy: od korzystania z Facebooka, poprzez korzystanie intensywne, do problemowego, wskazując przy tym zmienne osobowościowe, które mają znaczenie na każdym z tych etapów. Jest to interesująca i nowa propozycja ujęcia problemu, choć na razie dość ogólnie zarysowana. Obiecujące są zapowiedzi kolejnych badań nad kulturowymi uwarunkowaniami korzystania z mediów społecznościowych. Stworzony przez Habilitantkę duży międzynarodowy zespół badawczy oraz pozyskanie finansowania w postaci grantu NCN daje szansę na pomyślną realizację tego przedsięwzięcia. Można mieć nadzieję, że zgromadzone wyniki poszczególnych badań uzyskają szersze tło teoretyczne w postaci autorskiego modelu teoretycznego, który będzie dobrze wyjaśniał zjawisko, integrując dotychczasową wiedzę i stając się podstawą dla formułowania nowych hipotez.

Niewątpliwie problem uwarunkowań i konsekwencji korzystania, a zwłaszcza nadmiernego korzystania z Internetu i portali społecznościowych, stanowi ważny i nowy obszar badawczy, ponieważ same te zjawiska mają krótką historię. Poznanie jak przebiega i od czego zależy zjawisko wchodzenia w uzależnienie czynnościowe od tych mediów ma istotne znaczenie dla psychologii i psychiatrii, które w oparciu o te wyniki mogą wypracowywać strategie zaradcze i edukacyjne. Przy lawinowo przyrastającej z roku na rok liczbie badań w tej dziedzinie, dr Agata Błachnio podjęła zainteresowanie tym problemem właściwie na początkowym etapie jego rozwoju. Dało Jej to możliwość już na wstępie zapoznania się najważniejszymi propozycjami teoretycznymi i wynikami badań oraz sukcesywnego śledzenia dalszego przyrostu wiedzy, a przede wszystkim wniesienia nowego wkładu w tę rozwijającą się dopiero dziedzinę. Podjęcie badań w momencie, gdy zjawisko jest na etapie wzrastającego, a nie wygasającego zainteresowania badaczy, daje szansę na znaczący wkład do stanu wiedzy, nawet jeśli badania nie są bardzo wyrafinowane teoretycznie i metodologicznie, a także szansę na opublikowanie ich wyników. Habilitantka dobrze rozpoznała bardzo ważny społecznie, a mało poznany jeszcze obszar badawczy i dynamicznie włączyła się w jego rozwój. Dodatkowo dobrze rozpoznała rynek czasopism, co pozwoliło Jej rozwinąć efek-

tywną strategię publikacyjną. Choć początkowo publikowała w czasopismach spoza psychologii, np. w *Computers in Human Behavior* i w czasopismach psychiatrycznych, to ostatnie badania z recenzowanej serii udało Jej się opublikować w ważnym dla psychologii czasopiśmie *Personality and Individual Differences*. Jeśli dodać do tego, że prawie wszystkie artykuły wchodzące w skład głównego osiągnięcia zostały opublikowane w ciągu ostatnich 3 lat (a dodatkowo wiele pozycji z dorobku towarzyszącego), trzeba docenić tytaniczną wręcz pracę, która dała bardzo dobre efekty. Mimo, że wszystkie te publikacje są bardzo świeże, już doczekały się cytowań (wg Google Scholar mają już po kilka), a tym samym weszły w obieg międzynarodowej wymiany myśli.

Biorąc pod uwagę, że przedstawione do oceny publikacje wniosły istotny wkład w zrozumienie zjawiska korzystania i problemowego korzystania z Facebooka, a także fakt, że prawie wszystkie zostały opublikowane w liczących się czasopismach o zasięgu międzynarodowym, uważam, że cykl publikacji wskazany przez dr Agatę Błachnio jako główne osiągnięcie naukowe, spełnia kryteria stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

3. Zestawienie osiągnięć Habilitantki nie wchodzących w skład głównego osiągnięcia naukowego zgodnie z kryteriami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r.

§ 3. 2) autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports (JCR)* lub na liście *European Reference Index for the Humanities (ERIH)*

Habilitantka wykazuje 10 współautorskich artykułów opublikowanych w czasopismach z listy JCR, w 2 z nich jest pierwszym autorem, a w 6 drugim. Czasopisma te posiadają wysoki *Impact Factor*. Opublikowała także 5 artykułów w czasopismach z listy ERIH, w 3 z nich jest pierwszym autorem, w 2 drugim. Jest to ilościowo bardzo duży dorobek naukowy, który wnosi znaczący wkład do zrozumienia różnych aspektów funkcjonowania człowieka.

§ 4. 1) autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy

Habilitantka wykazuje w swoim dorobku 1 monografię, 5 współautorskich artykułów opublikowanych w czasopiśmie międzynarodowych oraz 5 artykułów opublikowanych w czasopiśmie wskazanych w części B wykazu czasopism naukowych MNiSW.

2) autorstwo lub współautorstwo odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz, [...]

Dr Agata Błachnio jest współredaktorem 2 prac zbiorowych w języku angielskim oraz 2 w języku polskim (w jednej znajdują się również teksty w języku angielskim), a także współredaktorem 2 numerów specjalnych: *Polish Psychological Bulletin* i *Psychologii Społecznej*. Jest to duży dorobek w zakresie redagowania prac. Jest także współautorką 5 rozdziałów w pracach zbiorowych wydanych w języku angielskim oraz autorką lub współautorką 17 rozdziałów w pracach zbiorowych wydanych w języku polskim. Ilościowo jest to także duży dorobek naukowy.

3) sumaryczny *impact factor* publikacji naukowych według listy *Journal Citation Reports* (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania: Habilitantka podaje wartość 40,594.

4) liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS):

Habilitantka podaje liczbę 29, w dniu 2.09.2016 znalazłam 41 (31 bez autocytowań).

5) indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS):

Habilitantka podaje wartość 4, w dniu 2.09.2016 znalazłam wartość 5. Wartość ta jest dobrym wskaźnikiem i wykazuje tendencję wzrostową.

6) kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Habilitantka wykazuje udział w charakterze kierownika w 1 projekcie badawczym finansowanym przez NCN oraz w charakterze wykonawcy w jednym projekcie badawczym – granie doktorskim KBN i jednym programie międzynarodowym. Oprócz tego była kierownikiem wielu projektów finansowanych ze środków na badania statutowe. Ma więc doświadczenie w realizacji oraz kierowaniu pracami badawczymi.

7) międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność [...] naukową [...]

Taki charakter wydaje się mieć Nagroda Rektora KUL przyznana w r. 2013 oraz Nagrody

im. J. Sidowskiego przyznawane przez Instytut Psychologii KUL.

8) wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

Lista wystąpień na konferencjach obejmuje 75 prezentacji, w tym 18 o zasięgu międzynarodowym – na liczących się, raczej dużych kongresach psychologicznych. Znaczna część to wystąpienia współautorskie, choć Habilitantka jest najczęściej pierwszym autorem.

§ 5. Kryteria oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy obejmują:

1) uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych

Brak danych

2) udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji

Habilitantka wykazuje dużą aktywność organizacyjną, jest m.in. inicjatorką i współorganizatorką serii konferencji pt. „Blżej emocji”, które wpisały się w kalendarz wydarzeń naukowych w Polsce i cieszą się dużym zainteresowaniem osób zajmujących się tą problematyką. Jedna z edycji miała charakter międzynarodowy. Zorganizowała także (wraz z innymi) dwie edycje konferencji pt. „Świat Internetu”. Co ważne, obydwie te cykle zakończyły się publikacjami bądź to prac zbiorowych, bądź numerów redagowanych. Oprócz tego współorganizowała Zjazd PSPS, prowadziła także sesje i dyskusje panelowe w trakcie konferencji o zasięgu ogólnopolskim. Aktywność organizacyjna w tym zakresie jest więc bardzo duża.

3) otrzymane nagrody i wyróżnienia

Taki charakter wydają się mieć 2 Nagrody Rektora KUL przyznane w r. 2008 i 2009 oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

4) udział w konsorcjach i sieciach badawczych

Habilitantka uczestniczy w kilku zespołach badawczych, współpracuje zarówno z polskimi, jak i zagranicznymi partnerami, będąc członkiem międzynarodowych zespołów badawczych, m.in. IPATHA, Time Orientation Group.

5) kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami

Dr Agata Błachnio realizuje we współpracy międzynarodowej 6 dużych projektów badawczych. Jeden z zespołów, zajmujący się uwarunkowaniami korzystania z Facebooka, sama powołała, wchodzi w jego skład wiele osób z różnych krajów. Co ważne, wszystkie te projekty zaowocowały znaczącymi publikacjami naukowymi, co jest najlepszym dowodem efektywności działania zespołów.

6) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism

Habilitantka jest członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma o zasięgu międzynarodowym *International Journal of Applied Psychology*, choć nie jest ono notowane na liście JCR ani Scopus.

7) członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych

Dr Agata Błachnio jest członkiem International Association of Cross-Cultural Psychology i Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej, w tym jego Sekcji Psychologii Międzykulturowej.

8) osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki [...]

Praca dydaktyczna dr Agaty Błachnio jest związana przede wszystkim z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, gdzie prowadzi liczne wykłady, ćwiczenia, seminaria, w tym seminaria badawcze, podczas których studenci realizują własne projekty badawcze i przygotowują raport naukowy (określane tu jako proseminaria). Opracowała autorskie programy dydaktyczne dla trzech przedmiotów. Dodatkowo opracowała i prowadzi kursy e-learningowe w innej jednostce. Ma więc szerokie i różnorodne doświadczenie dydaktyczne.

Aktywność popularyzatorska obejmuje 8 publikacji w czasopismach, m.in. *Charaktery, Psychologia w Szkole*, 4 recenzje książek lub sprawozdania z konferencji, udział w programach radiowych i wywiady dla prasy. Aktualnie przygotowuje książkę popularnonaukową dotyczącą korzystania z Internetu. Habilitantka realizuje także swoje pasje podróżnicze, czego efektem są dwie książki podróżniczo-przewodnikowe.

9) opieka naukowa nad studentami [...]

Habilitantka współprowadziła 8 prac magisterskich, opiekowała się także 27 pracami empirycznymi studentów studiów magisterskich, była też tutorem MISH.

10) opieka naukowa nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich

Habilitantka podjęła rolę promotora pomocniczego w 1 przewodzie doktorskim, który nie został jeszcze otwarty. W przedstawionych materiałach nie podała bliższych informacji na ten temat.

11) staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich

Habilitantka odbyła 1 staż naukowy w uniwersytecie w Leuven, a także 1 staż samokształceniowy w uniwersytecie w Perugii.

12) wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców

Brak danych

13) udział w zespołach eksperckich i konkursowych

Brak danych

14) recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych

Doświadczenie w recenzowaniu obejmuje przygotowanie 79 recenzji dla 12 redakcji, w tym 50 recenzji dla 5 czasopism anglojęzycznych indeksowanych na liście JCR, wśród nich są najważniejsze czasopisma z obszaru psychologii społecznej oraz Internetu. Stanowi to bardzo dużą liczbę i jest wskaźnikiem rozpoznawalności w nauce.

15) inne osiągnięcia

Jako dodatkowe osiągnięcia dr Agata Błachnio wskazuje utworzenie wraz z dr Anetą Przepiórką dynamicznie działającego laboratorium A&A Lab, które współpracuje zarówno z doświadczonymi naukowcami, jak i ze studentami. Wspomina także o redagowaniu stron internetowych Instytutu oraz Katedry, w których pracuje.

4. Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego i w zakresie współpracy międzynarodowej Habilitantki

Na dorobek naukowy towarzyszący głównemu osiągnięciu dr Agaty Błachnio składają się liczne publikacje w obiegu międzynarodowym i ogólnopolskim, a także prezentacje wyników badań na wielu konferencjach naukowych, także na liczących się kongresach poza Polską. Jest to dorobek imponujący pod względem ilościowym, zwłaszcza jak na dość młodego badacza. Wnosi on istotny wkład w zrozumienie szeregu zjawisk. Zainteresowania naukowe Habilitantki obejmują kilka obszarów tematycznych, odrębnych od głównego osiągnięcia, od uczciwości, religijności, emocji wobec polityków, po zachowania kierowców i postawy wobec osób jękających się. Na pierwszy rzut oka wydawałoby się, że są to zainteresowania rozproszone, które mogą owocować jedynie powierzchownym wniknięciem w temat. O tym, że tak jednak nie jest przekonuje uzyskanie w każdym z tych obszarów na tyle ugruntowanej wiedzy i umiejętności stawiania nowych pytań badawczych, że zaowocowało to znaczącymi publikacjami w ważnych dla tych obszarów czasopismach międzynarodowych i polskich. W każdym z nich został zrealizowany program badawczy, którego efektem jest najczęściej opracowanie nowych narzędzi badawczych, realizacja badań empirycznych, często w zespołach międzynarodowych, oraz przygotowanie opracowań popularnonaukowych. Publikacje powstałe w efekcie tych badań funkcjonują w obiegu naukowym, na co wskazuje ich cytowanie. Znajduje to odzwierciedlenie w wartości wskaźnika Hirscha, mieszczącej się na dobrym europejskim poziomie, a także w wysokim wskaźniku sumarycznym Impact Factor, wskazującym na umiejętność dotarcia do znaczących czasopism ze swoimi badaniami. Warto zauważyć, że w publikacjach, które nie wchodzą w skład głównego osiągnięcia, Autorka stosuje różne podejścia do badań, w tym także model eksperymentalny, co widać przede wszystkim w monografii *Psychologia zdrady*. Dorobek Habilitantki w zakresie adaptacji i opracowania psychologicznych narzędzi badawczych także jest duży.

Dr Agata Błachnio wykazuje bardzo dużą umiejętność nawiązywania współpracy, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowej, w tym także tworzenia międzynarodowych zespołów badawczych i efektywnego w nich uczestnictwa. Uwagę zwraca zwłaszcza wieloletnia efektywna współpraca z dr Anetą Przepiórką w ramach wspólnego laboratorium. Rezultatem tego są publikacje, zwykle wieloautorskie, w wielu z nich jest ona pierwszym lub drugim autorem. Na rozpoznawalność w świecie naukowym wskazuje także zapraszanie Jej do recenzowania dla liczących się czasopism,

zwłaszcza międzynarodowych.

Działania Habilitantki na rzecz szerszego środowiska obejmują zainicjowanie i organizowanie cykli konferencji o dobrym poziomie naukowym, które zyskały sobie stałe miejsce w kalendarzu wydarzeń naukowych. Zaowocowały one publikacjami numerów redagowanych liczących się czasopism oraz prac zbiorowych, również w języku angielskim, co zwiększa zakres ich oddziaływania. Warto zauważyć, że do uczestnictwa w tych konferencjach oraz do przygotowania tekstów do redagowanych przez Nią prac potrafiła zachęcić światowe autorytety w dziedzinie psychologii, jak np. Frijda czy Caprara. Również osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki są szerokie i różnorodne, od artykułów w czasopismach popularno-naukowych po wywiady dla kilku rozgłośni radiowych.

Dr Agata Błachnio ma także bogate doświadczenie w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych, wykładów, seminariów, ćwiczeń, zajęć e-learningowych. Kierowała pracami empirycznymi studentów, a aktualnie kieruje zespołem realizującym grant badawczy NCN, posiada więc umiejętności kierowania pracą naukową innych osób.

Podsumowując, dorobek naukowy, dydaktyczny, popularyzatorski, a także osiągnięcia w zakresie współpracy międzynarodowej dr Agaty Błachnio oceniam bardzo wysoko. Jak na warunki polskie jest to dorobek wyróżniający się, także w porównaniu z osiągnięciami pracowników naukowych uczelni zachodnioeuropejskich o podobnym stażu jest to bardzo solidny dorobek naukowy.

5. Podsumowanie

Biorąc pod uwagę ocenę cyklu publikacji, wskazanego przez dr Agatę Błachnio zgodnie z artykułem 16 ust. 1 i 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z 14 marca 2003 z późniejszymi zmianami, oraz wynik oceny osiągnięć uzyskanych po otrzymaniu stopnia naukowego doktora, dokonanej na podstawie kryteriów zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w odniesieniu do obszaru nauk społecznych, uważam, że stanowią one znaczący wkład ich Autorki w rozwój psychologii. **Tym samym stwierdzam, że przedstawiony do recenzji łączny dorobek naukowy dr Agaty Błachnio spełnia wymogi stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.**

Lublin, 2 września 2016

Dr hab. Mariola Łaguna, prof. KUL